

Megszámlálták a munkanélkülieket

Mire kell a statisztika. Éjjel a tömeglakásokban. A tulzsufolt menházak. A Népszálló uri lákói. Tömegnyomor a Lipótvárosban

— Az Est tudósítójától. —

A munkanélküliek nagy sereg-számlája ma hajnalra véget ért. Abból a hatalmas munkából, melyet a főváros emberei és a szakszervezetek önként jelentkezett tagjai vasárnap reggel megkezdettek, tegnap éjszakára maradt a legérdekesebb és legnehezebb rész: a különböző menhelyek, a Népház, a Népszálló és a tömeglakások átvizsgálása.

A számláló-bizottságok már este hat órakor munkába állottak. Szociálista munkások és magánhivatalnokok, keresztényszociálisták és fővárosi tisztviselők vállalkoztak arra, hogy a nem kevesebb mint huszonkét pontból álló számlálólapokat pontosan kitöltik.

Mindegyik bizottságban egy ellenőr vigyázott a munkára, az egész gépezetet pedig dr. Ferenczy Imre, a főváros szociálpolitikai előadója irányította. Vele és a miniszteriumok képviselőivel: a belügyminiszteriumból hivatalosan kiküldött dr. Karsay Sándor titkárral és a kereskedelmi miniszterium egyik osztálytanácsosával, Papp Dezsővel Az Est tudósítója is a főváros automobiljába ült, hogy a sötét, esős éjszakában felkeresse a világ legszomorubb embereit: azokat, a kik nem dolgoznak, mert nincs munkájuk.

Az automobil először a Hajléktalanok Menhely Egyesületének négy menházát járta be. A szabadkőművesek tartják fenn mind a négyet. Mialatt az autó az Alföldi-utca felé robog, dr. Ferenczy felvilágosít arról, hogy mi tulajdonképpen a mostani

Iktatószám	Budapestre vonatkozó ujságcikkek			Osztályozás
	Szerző			Tárgy
	Cím	Megszámlálták a munkanélkülieket		Hely
	Forrás	Esti ujság		Idő
	Bp.	1914. 11/25.	(Köt. v. füz.)	Személy
(Hely)	(Idő)			Helyszám

összeszámlálás célja.

— Tévednek, a kik azt hiszik, hogy mi a kormány százezer koronáját akarjuk most szétosztani a munkanélküliek között. Ez a pénz már majdnem egészen elfogyott, a mostani számlálásnak sokkal általánosabb és nagyobb célja van. Ez Magyarországon és Budapesten a munkanélküliek első teljes összeszámlálása. Meg akarjuk állapítani, hogy most március végén, mikor már a szakszakszervezeteknek meg kellett volna kezdődni, mikor tehát már időszakos munkanélküliségről nincsen szó, milyen nagy a gazdasági munkanélküliség, vagyis milyen nagy azoknak a száma, a kik a rossz gazdasági viszonyok miatt nem tudnak munkát kapni. A télen még lehetett azt mondani, hogy majd a magánipar, az építkezések felszívják a munkanélkülieket, de most már az eddigi eredményekből is meg kell állapítani, hogy ez nem történt meg és Budapesten nem időszakos, hanem a leg súlyosabb gazdasági munkanélküliséggel állunk szemben. Meg kell tehát állapítani, hogy milyen szakmában vannak munkanélküliek és hol van szükség közmunkákra. Egy távolabbi cél az, hogy a mostani számlálás és

az ennek alapján készülő statisztika fogja az első adatot nyújtani a munkanélküliek biztosítására, a munkanélküliség elleni rendszeres védekezésre. Ezt természetesen országosan kell szervezni, ez az állam feladata.

... Az automobil az Alföldi-utca 6. szám előtt állott meg. A kapu már zárva, három ember várakozik odakünt.

— Minket már nem engednek be, — mondják — mert minden hely ki van bérelve...

Kibérelve, — ez annyit jelent, hogy már nemcsak az ingyenes, de a tizfilléres helyek is elfogytak, ma éjszakára több ember itt nem kaphat menedéket.

— Hova mennek most innen? — kérdezzük őket.

— Nem lehet már menni sehol jó uram, nincsen hely sehol. Majd kimegyünk az utcára és a rendőr bevisz a tolonházba.

A bizottság már dolgozik. Sorra járja a nagy szobákat, a hol husz-harminc ember fekszik egymás mellett. A ki először van itt, az még kap szalmazsákot, de a ki már gyakran itt lakik, az a fapadon kap helyet.

A bizottság tagjai barátságosan

megkérdezik mindegyiket, hogy van-e munkája, és ha nincs, mióta, miért...

Buschek József. Tizenhat évig volt önálló festő- és mázoló-mester, most boldog, ha valakinek a kofferjét néhány fillérért vagy hatosért egyik házból a másikba cipeli.

— Sok mesterbarátom van, most mindegyik sir, mert nincs munka. A feleségem beteg, ott fekszik a másik oldalon, a női osztályban.

A női osztály. Egy fiatal leány, elveszett a cselédkönyve, nincs keresztlevele, hónapok óta nem tud cselédkönyvet kapni. Egy mosogató-asszony, legutóbb a Wampetitsnél dolgozott, most nincs munkája. Sok köművesleány, az építőmesterek most nem tudtak munkát adni a jövő hétre ígértek.

A többi menhelyen, a Pesti Hazai Első ingyenes menházában, a Rottenbiller-utcai menhelyen, mindenütt ugyanez a kép. Szakképzett, fiatal és erős munkások, lerongyolva, piszkosan. Az egyik vasöntőmunkás és ebben a jól jövedelmező szakmában most szintén nincs munka. A szakszervezeti díjat sem tudja már fizetni, de még ha fizetné is, a szervezet úgy se tud munkát adni. Három

gyermeke van, a legidősebb 19 éves, szerelő, de most az öcscsével együtt otthon van az anyjánál Rákospalotán. Csak a leánya keres, az a villanygyárban dolgozik.

A Vág-utcai *Népház* városi intézmény, modernül berendezett, higiénikus, diszes palota a nyomoruságos menhelyekkel szemben. A legújabb és legtökéletesebb pedig az Arénauti *Népszálló*. *Jagasich* direktor szolgál itt rendkívül érdekes adatokkal:

— Mostanában mindig teljes itt a létszám. *Három ügyvéd, négy nyugdíjas katonatiszt, két orvos, negyvenkilenc felsőbb képesítésű ember, harminc főiskolai növendék és egy közjegyző lakónk is van. Hetek óta, némelyik már több hónapja itt lakik. Soha ennyi munkanélküli még nem volt itt.*

Mikor bementünk a *Népszállóba* az ellenőr jelentette, hogy eddig hatvan munkanélkülit irtak össze. Félóra múlva, mikor eltávoztunk onnan, már *harminccal* nagyobb volt a szám. Keresztülmegyünk az éttermen, találkozunk egy elegáns, zsaketbe öltözött fiatalemberrel, akármelyik szalónban megjelenhetne.

— *Gépészmérnök*, — mondja az igazgató — *két hónapja van állás nélkül.*

Vagy husz kereskedősegédet és magánhivatalnokot láttunk, mind állást keres, de nem talál. Az egyik magántisztviselőnek június óta nincs rendes munkája. Volt már ügyvédi irodában, de onnan is elbocsátották, mert nincs rá szükség.

Ezután került a sor a legszomorubb helyekre, a zsufolt, piszkos tömeglakásokra. Szakadó esőben rohan az automobil a néptelen utcákon, a hol még a rendőr is a kapu alá menekül; az esőtől fél vagy az éjjeli támadóktól, nem tudni. A város leggazdagabb vidékein vannak a legrettenetesebb tömeglakások. A

Vadász-utcában, a Nádor-utcában, a hol a szomszédban pompásan kivilágított, perzsaszőnyeges lakások vannak, találunk házakat, a hol egy főbérlnél két szobában huszonnégy asszony és leány van összezsufolva. A magánlakásokba már csak a tisztiorvosok vezethetik be a bizottságot.

A Vadász-utca 12. szám alatt egy öreg asszonynál tizennégy asszony és leány lakik egy alkovos szobában. Legnagyobb részük munka nélkül van; egy német nevelőnő, a ki oly szépen beszél poroszosan, hogy az iskolában taníthatna, nem tud állást kapni, csak fél napra harminchat (Idő) koronáért és ebédért.

Éjfél tájban a bizottságok a munka legnagyobb részét befejezték, csak egyes zsufolt házakat, a *Százházat* és környékét kellett másnapra hagyni. A számlálólapokat beszállították a Károly-körut 15. szám alatt rögtönzött központi irodába, a hol egy statisztikus vezetése alatt most összeállítják az eredményt. *Szomorubb ez, mint eleinte hitték.* Legkevesebb 16 ezer ember van négy-öt hónap óta munka nélkül, ezeken azonnal segíteni kellene. Ennél is sokkal nagyobb azoknak a száma, a kik hetek vagy napok óta vannak kenyér nélkül. Ma estére vagy holnap délelőttre meglesz a nyers összeszámlálás, a részletes statisztika hetek munkáját követeli.

kozó